

Sabiedriskās domas aptauja par Latvijas dalību NATO

APTAUJAS REZULTĀTU ANALĪZE

“Latvijas Fakti”
2007.gada marts

Saturs

I. APTAUJAS TEHNISKĀ INFORMĀCIJA.....	3
II. GALVENIE SECINĀJUMI.....	4
III. APTAUJAS REZULTĀTU ANALĪZE	8
1. Attieksme pret Latvijas dalību NATO	8
2. Attieksme pret NATO iesaisti starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās	14
3. Attieksme pret Eiropas Savienības līdzdalību militārajās operācijās	18
4. Atbalsts NATO paplašināšanai	20
5. Latvijas karavīru dalības starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās motivācija.....	22
6. NATO iesaistīšanās Afganistānas stabilizācijas procesā vērtējums	24
7. Attieksme pret Latvijas līdzdalību valstu atjaunošanā ar nemilitāriem līdzekļiem.....	26
8. Latvija kā “drošības pelēkā zona”	28

IAPTAUJAS TEHNISKĀ INFORMĀCIJA

<u>IZLASE:</u>	<p>Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauti 1004 Latvijas Republikas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem</p> <p>Stratifikācijas pazīmes:</p> <p style="margin-left: 40px;">a) ģeogrāfiskā</p> <p style="margin-left: 40px;">b) nacionālā.</p> <p>Izlase aprēķināta balstoties uz jaunākajiem statistikas datiem par Latvijas Republikas iedzīvotājiem</p>
<u>METODE:</u>	<p>Aptauja tika veikta izmantojot tiešās (personīgās) intervēšanas metodi respondentu dzīves vietās. Respondentu dzīvesvietu atlasē izmantota nejaušā maršruta metode. Respondentu atlase veikta ar Kiša matricas palīdzību.</p>
<u>INTERVĒŠANAS LAIKS:</u>	<p>Intervēšanu veica kopumā 63 "Latvijas Faktu" intervētāji. Intervētāju instruktāžu un darba kvalitātes pārbaudi veica 5 "Latvijas Faktu" intervētāju tīkla reģionālie pārraugi. Intervēšana notika latviešu un krievu valodās.</p> <p>09.03.2007. – 19.03.2007.</p>

Aptaujā sasniegtās izlases salīdzinājums ar iedzīvotāju statistiku

	Respondentu skaits izlasē (%)	Iedzīvotāju statistika (%)
<u>Dzimums</u>		
Vīrieši	46.3%	46.5%
Sievietes	53.7%	53.5%
<u>Vecums</u>		
18-24	13.4%	13.4%
25-39	29.0%	28.9%
40-54	27.9%	27.9%
55-64	16.5%	16.5%
65-74	13.2%	13.3%
<u>Tautība</u>		
Latvieši	58.1%	57.9%
Cittautieši	41.9%	42.1%
<u>Reģions</u>		
Rīga	31.9%	32.1%
Vidzeme	23.8%	23.6%
Kurzeme	13.6%	13.6%
Zemgale	14.7%	14.6%
Latgale	16.0%	16.1%
<u>Izglītība</u>		
Pamata izglītība	21.2%	
Vidējā izglītība	60.1%	
Augstākā izglītība	18.7%	
<u>Pilsonība</u>		
LR Pilsoņi	82.3%	
Nepilsoņi	17.7%	

II GALVENIE SECINĀJUMI

1. Attieksme pret Latvijas dalību NATO

- Lielākā daļa aptaujāto Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka Latvijas dalība NATO 3 gadu laikā ir cēlusi valsts starptautisko prestižu un palielinājusi Latvijas starptautisko ietekmi. Visbiežāk pozitīvo viedokli pārstāvēja jaunieši, latvieši, LR pilsoņi, finansiāli nodrošinātākie respondenti, kā arī aptaujas dalībnieki ar augstāko izglītību. Noraidošu pozīciju pārstāvēja nedaudz vairāk par trešdaļu (37,7%) aptaujas dalībnieki. Visbiežāk – cittautieši, iedzīvotāji bez Latvijas pilsonības, kā arī Rīgas un Latgales iedzīvotāji.
- Latvijas dalību NATO atbalsta nedaudz vairāk kā divas trešdaļas (68,1%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Jāatzīmē, ka 2007.g. martā to iedzīvotāju skaits, kas atbalsta Latvijas dalību NATO, salīdzinājumā ar iepriekšējiem pētījumiem, ir sarucis (2006.g. jūnijā tādu respondentu bija 78,8%). Visbiežāk (19,8% gadījumu) atbalsts Latvijas dalībai NATO tika argumentēts ar to, ka tā ir sekmējusi valsts prestižu un piesaistījusi investīcijas. Nedaudz retāk (16,8%) atbalsts Latvijas dalībai NATO tika pamatots ar to, ka kopīga aizsardzība ir lētāka nekā individuāla. Jānorāda, ka ar katru aptauju pieaug respondentu skaits, kas pārstāv šo viedokli. Tikpat liels respondentu skaits (16,4%) atbalsta Latvijas dalību NATO, jo tā ir veicinājusi valsts un iedzīvotāju drošību. Aptaujas rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj, ka visplašākais NATO atbalstītāju loks vērojams sekojošās auditorijās – latvieši, LR pilsoņi, gados jaunākie respondenti, finansiāli nodrošinātākie iedzīvotāji, aptaujas dalībnieki ar augstāko izglītību.
- Negatīvu attieksmi pret Latvijas dalību NATO pauda 31,4% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Visbiežāk tas tika pamatots ar to, ka aizsardzības izdevumi ir nevajadzīgi palielinājušies. Tā atbildēja 17,7% respondentu. Tradicionāli, pret Latvijas dalību NATO visbiežāk iebilst nepilsoņi un cittautieši.
- Pētījuma rezultāti liek secināt, ka pašlaik sabiedrībā attieksmi pret Latvijas dalību NATO lielā mērā nosaka dalības izmaksu jautājums. Būtiski palielinājies to respondentu skaits, kas savu pozitīvo vai negatīvo attieksmi pret Latvijas dalību NATO argumentēja ar tās izmaksām (“kopīga aizsardzība ir lētāka nekā individuāla” vai “izdevumi ir nevajadzīgi palielinājušies”).

2. Attieksme pret NATO iesaisti starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās

- NATO iesaisti starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās atbalsta 42% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Parasti tas tika pamatots ar to, ka NATO dalība šajās operācijās veicina stabilitāti, tai skaitā Eiropā. Negatīvu attieksmi pret NATO iesaisti starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās tika pausta biežāk – 49% gadījumu. Kā arguments kritiskajam viedoklim, visbiežāk tika pārstāvēts sekojošs – NATO uzdevums ir rūpēties tikai par tās dalībvalstu aizsardzību uzbrukuma gadījumā.
- Būtiski ir atzīmēt, ka 2007.g.martā pirmo reizi pēdējo 3 gadu laikā, NATO iesaiste starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās biežāk tika vērtēta negatīvi nekā pozitīvi.
- Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūto rezultātu analīze atklāj tradicionālās tendences, kas raksturīgas arī citu jautājumu rezultātos – pozitīvu attieksmi biežāk pārstāvēja latvieši, jaunieši, savukārt kritisku – cittautieši, nepilsoņi.
- Gandrīz katrs otrais (47,2%) aptaujas dalībnieks pārstāvēja viedokli, ka NATO operācijas veicina Alianses dalībvalstu solidaritāti un vienotību. Pretējās domās bija 31,4% respondentu. Pozitīvs viedoklis visbiežāk (55%-60%) bija pārstāvēts latviešu un jauniešu auditorijās, savukārt kritisks (42%- 43%) – cittautiešu un nepilsoņu vidū.

3. Attieksme pret Eiropas Savienības līdzdalību militārajās operācijās

- Eiropas Savienības līdzdalību militārajās operācijās atbalsta katrs trešais (33,7%) Latvijas iedzīvotājs. Lielākā daļa šo respondentu ES līdzdalību šajās operācijās atbalsta tikai pie nosacījuma, ka šī līdzdalība tiek realizēta kopā ar NATO. Visbiežāk atbalsts ES līdzdalībai militārajās operācijās izskanēja latviešu vidū, gados jaunāko respondentu auditorijā, aptaujas dalībnieku vidū ar augstāko izglītību, kā arī Vidzemes iedzīvotāju vidū.
- Nedaudz vairāk par pusi (52,8%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju Eiropas Savienības līdzdalību militārajās operācijās neatbalsta. Visbiežāk noraidošu pozīciju pārstāvēja aptaujātie cittautieši un nepilsoņi.

4. Atbalsts NATO paplašināšanai

- Šogad respondentiem tika piedāvāts paust savu attieksmi pret NATO paplašināšanos, uzņemot organizācijā gan tādas valstis, kas ir paidušas šādu vēlmi (Ukraina, Gruzija), gan tādas, kas šādu vēlmi nav paidušas vai pat šādu iespēju pagaidām ir noraidījušas (Krievija, Zviedrija, Somija). Kopumā vislielāko atbalstu Latvijas sabiedrība pauž Somijas un Zviedrijas uzņemšanai NATO (40,0%). Ukrainas uzņemšanu aliansē atbalsta 22,1% (salīdzinot ar 2006.gadu –16,6%), Gruzijas – 19,8% (-18,9%), bet Krievijas – 19,6%. Pret NATO paplašināšanos ir 40% respondentu (-5,8%), bet savu viedokli šajā jautājumā nespēj formulēt tikai 1,2% (-14,4%). Kopumā atbalsts konkrētu valstu uzņemšanai atklāj zināmu tendenci, ko varētu izteikt vārdos: “mēs esam par stabilu un pārtikušu Rietumeiropas valstu uzņemšanu, bet izturamies piesardzīgi pret vāju un nestabilu Austrumeiropas valstu uzņemšanu”.
- Analizējot rezultātus sociāli demogrāfiskajās grupās, redzams, ka Ziemeļvalstu uzņemšanu atbalsta gados jaunākie respondenti, latvieši, respondenti ar augstāko izglītību, Latvijas pilsoņi un personas ar augstu ienākumu līmeni uz vienu ģimenes locekli mēnesī. Ukrainas un Gruzijas uzņemšanu vairāk atbalsta gados vecākie respondenti, latvieši ar zemāku izglītības līmeni, Latvijas pilsoņi un personas vidēji augstu ienākumu līmeni uz vienu ģimenes locekli mēnesī. Savukārt Krievijas uzņemšanu NATO atbalsta un alianses paplašināšanos noraida galvenokārt cittautieši, Latgales reģiona iedzīvotāji, respondenti, kuriem nav augstākās izglītības, kā arī personas bez Latvijas pilsonības.

5. Latvijas karavīru dalības starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās motivācija

- Visbiežāk respondenti norāda, ka Latvijas karavīru dalībai starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās attīsta karavīru profesionālās iemaņas (35,7%; salīdzinot ar 2006.gada pētījumu -1,9%) un ir Latvijas, kā sabiedrotā, pienākums (26,5%; -2,7%). 19,8% (+4,8%) aptaujas dalībnieku domā, ka tas ceļ Latvijas starptautisko prestižu, bet 13,3% (-7,6%), ka Latvijas karavīru dalība starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās veicina valsts drošību.
- Šogad ievērojami ir pieaudzis to Latvijas iedzīvotāju skaits, kas Latvijas karavīru dalību starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās neatbalsta – 37,7% (salīdzinot ar 2006.gadu +20%). Visticamāk šis straujais noraidošās attieksmes kāpums atspoguļo sabiedrības daļas reakciju uz Latvijas militāro vienību zaudējumiem Irākā.

6. NATO iesaistīšanās Afganistānas stabilizācijas procesā vērtējums

- Vairāk kā puse (62,4%) respondentu ir negatīvi noskaņoti pret NATO iesaisti Afganistānas valsts stabilizācijā – 31,5% respondentu uzskata, ka NATO uzdevums ir tikai aizsargāt dalībvalstis, bet 30,9%, ka tas nekad neietekmēs Latviju. Pozitīvi NATO iesaisti vērtē 36,7% aptaujāto – 20,7% uzskata, ka tas veicina narkotiku audzēšanas ierobežošanu, bet 16%, jo iesaistās arī daudzas citas valstis.
- Pozitīvi pret NATO iesaisti Afganistānas valsts stabilizācijā galvenokārt ir noskaņoti latvieši, Latvijas Republikas pilsoņi, gados jaunākie aptaujas dalībnieki, respondenti ar augstāko izglītību un personas ar vidēji augstu ienākumu līmeni mēnesī uz vienu ģimenes locekli. Savukārt negatīvi noskaņoti galvenokārt ir cittautieši, nepilsoņi, gados vecākie respondenti ar zemāku izglītības līmeni.

7. Attieksme pret Latvijas līdzdalību valstu atjaunošanā ar nemilitāriem līdzekļiem

- Vairāk kā puse (52,6%) aptaujāto uzskata, ka Latvijai ir jāpiedalās valstu atjaunošanā ar nemilitāriem līdzekļiem – 22,6% uzskata, ka tikai ar militāriem līdzekļiem ir par maz, lai stabilizētu situāciju krīžu reģionos, 16,4%, jo tas novērš krīžu atkārtošanos, 13,6%, jo Latvijai ir jādalās ar savu reformu pieredzi. 44,9% uzskata, ka Latvijai šādās operācijās ir jāpiedalās tikai ar militāriem līdzekļiem. Tradicionāli noraidošu nostāju šajā jautājumā ieņem gados vecākie respondenti, cittautieši, nepilsoņi un aptaujātie ar zemāku izglītības līmeni.

8. Latvija kā “drošības pelēkā zona”

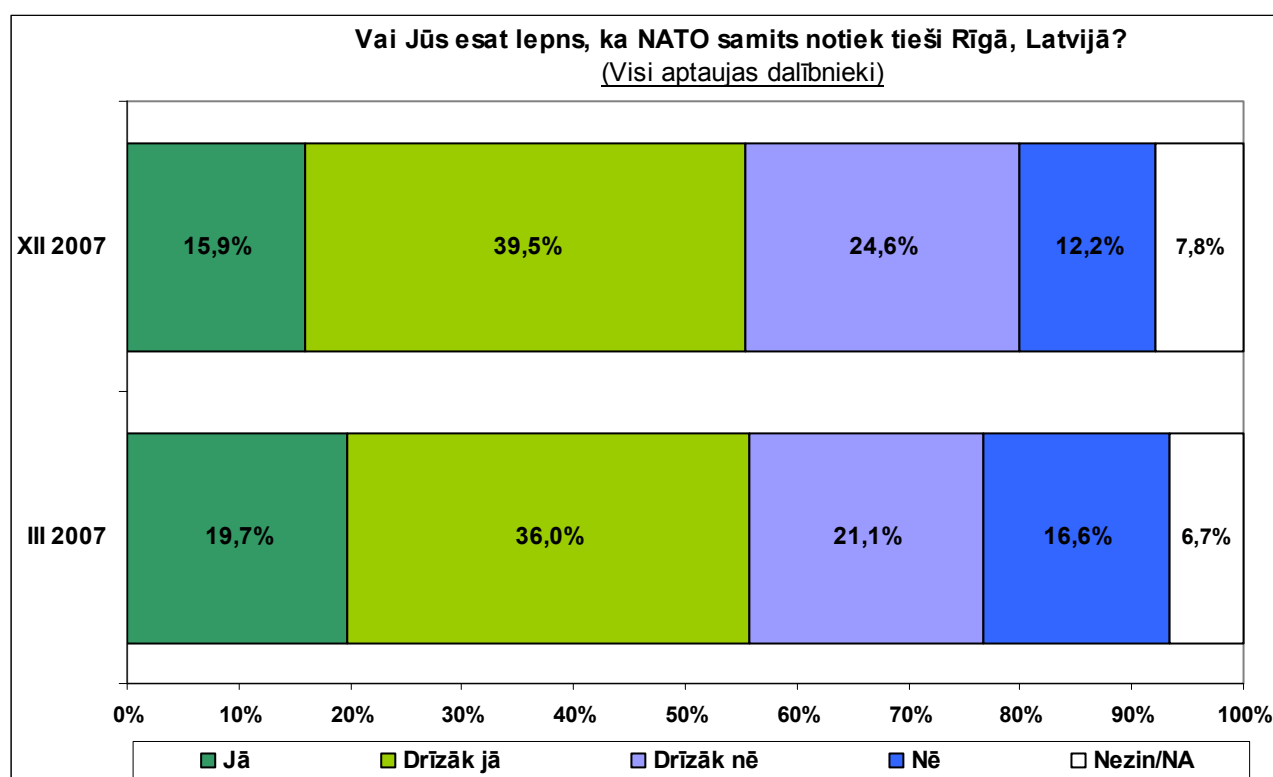
- Jautājumā, vai Latvija pēc iestāšanās NATO vēl ar vien “drošības pelēkā zona”, respondentu domas ir sadalījušās apmēram līdzīgi – 32,2% piekrīt, ka Latvija ar pēc iestāšanās NATO ir uzskatāma par “drošības pelēko zonu”, 30,8% šādam viedoklim nepiekrīt, bet 37% nespēj formulēt savu viedokli šajā jautājumā. Analizējot rezultātus sociāli demogrāfiskajās grupās, redzams, ka jautājumā par Latvijas drošības situācijas uzlabošanu pēc iestāšanās NATO skeptiskāki ir latvieši, Latvijas Republikas pilsoņi un gados jaunākie respondenti.

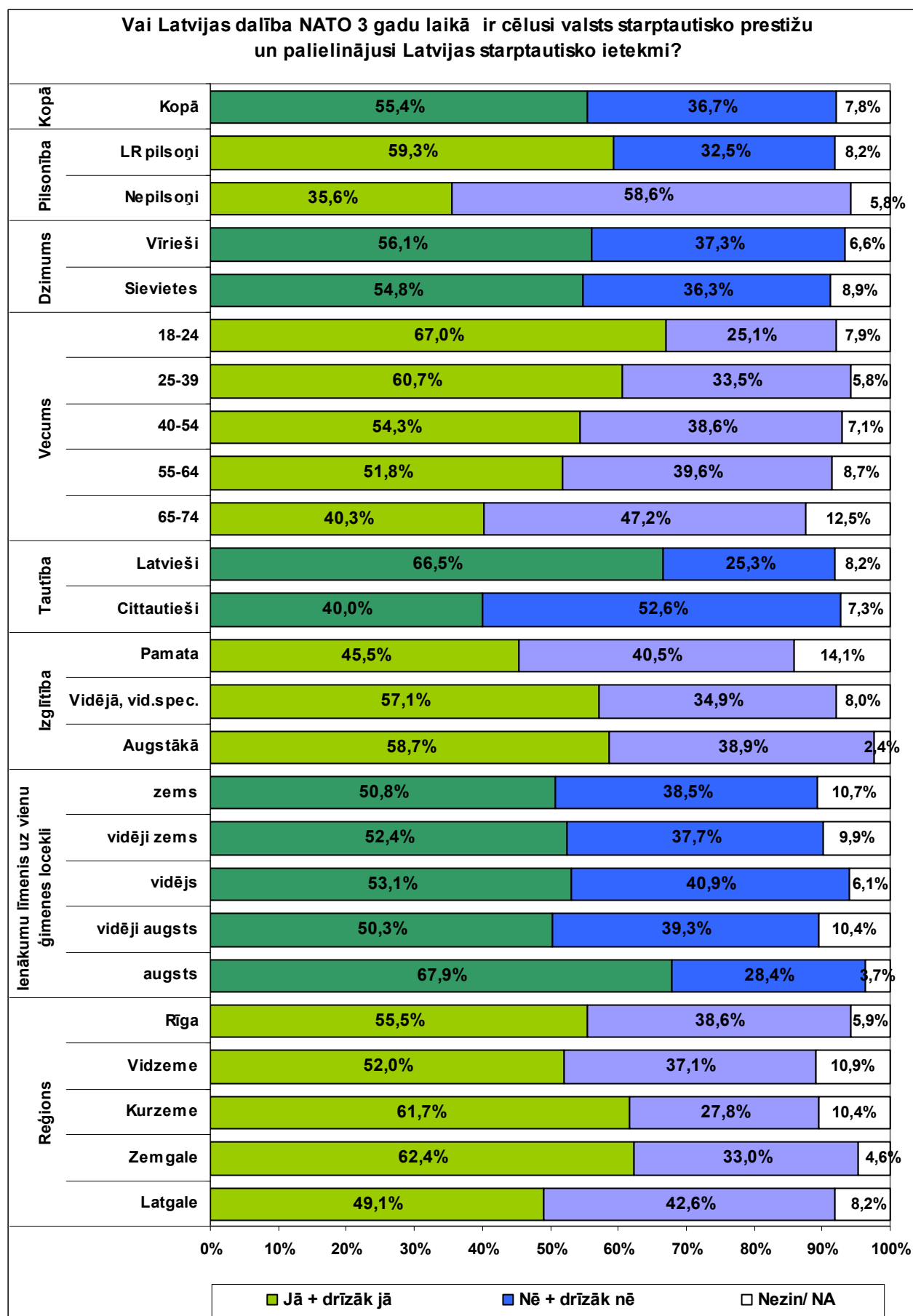
III APTAUJAS REZULTĀTU ANALĪZE

1. Attieksme pret Latvijas dalību NATO

Aptaujas jautājums:

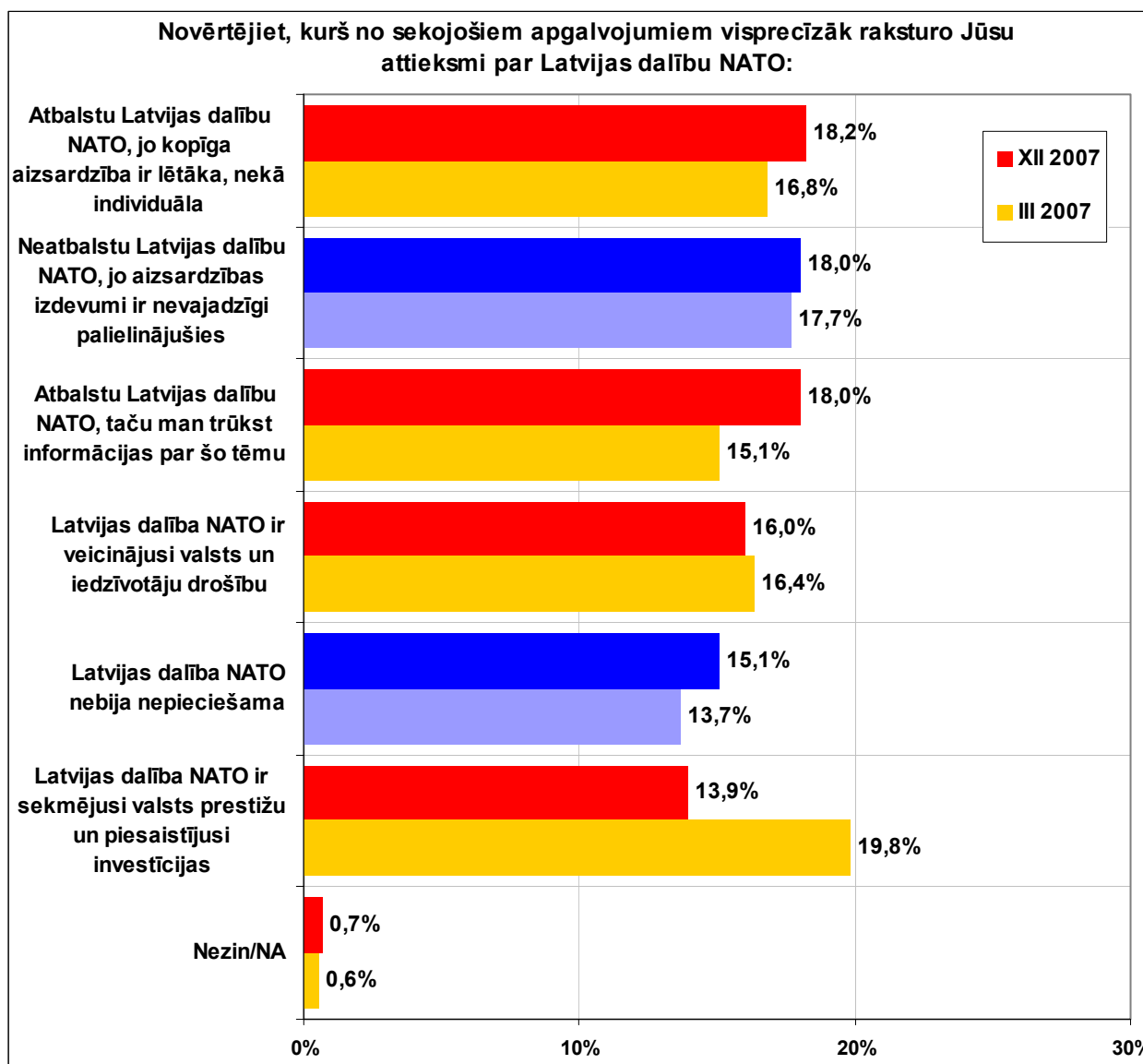
- **“Vai Latvijas dalība NATO 3 gadu laikā ir cēlusi valsts starptautisko prestižu un palielinājusi Latvijas starptautisko ietekmi?”**

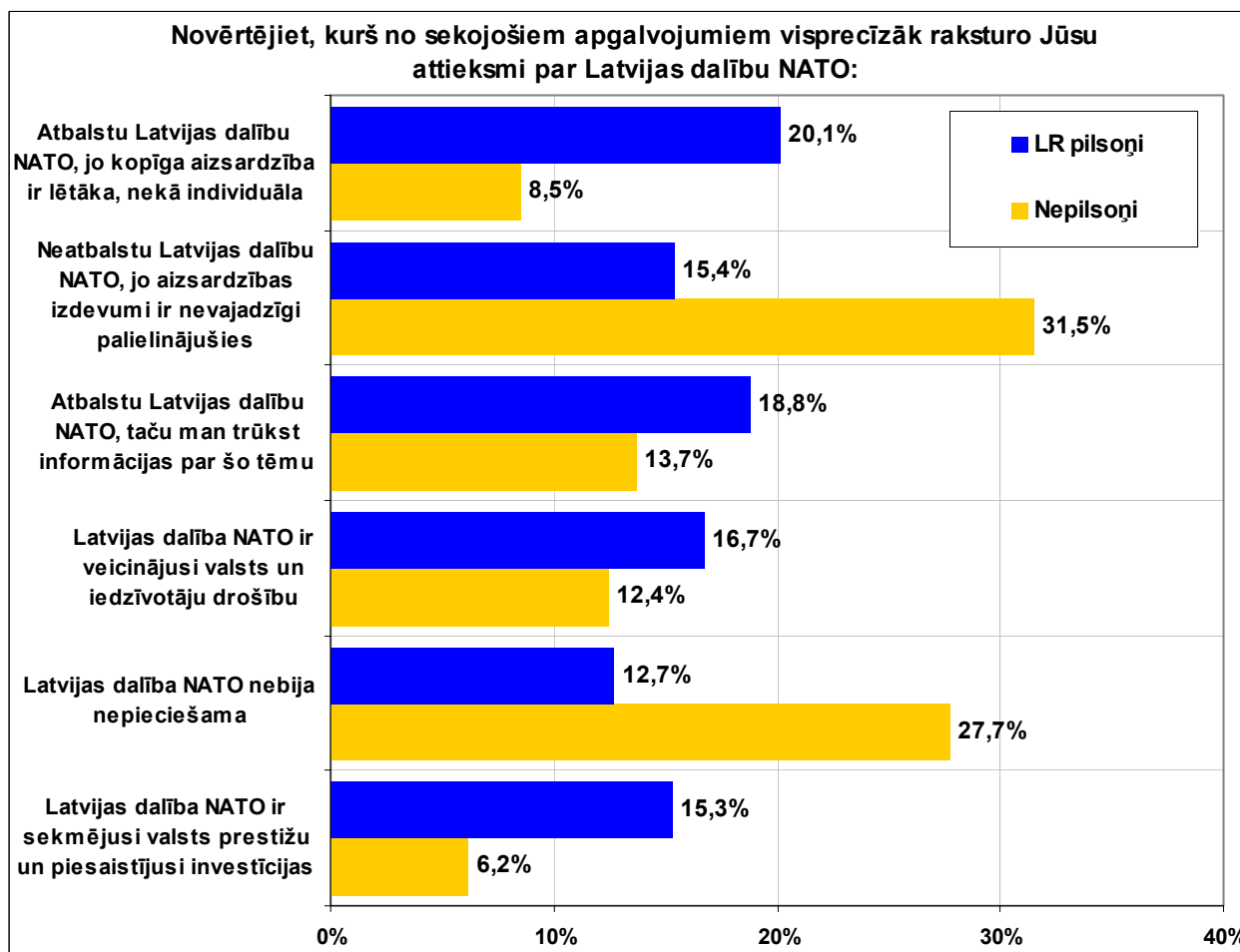
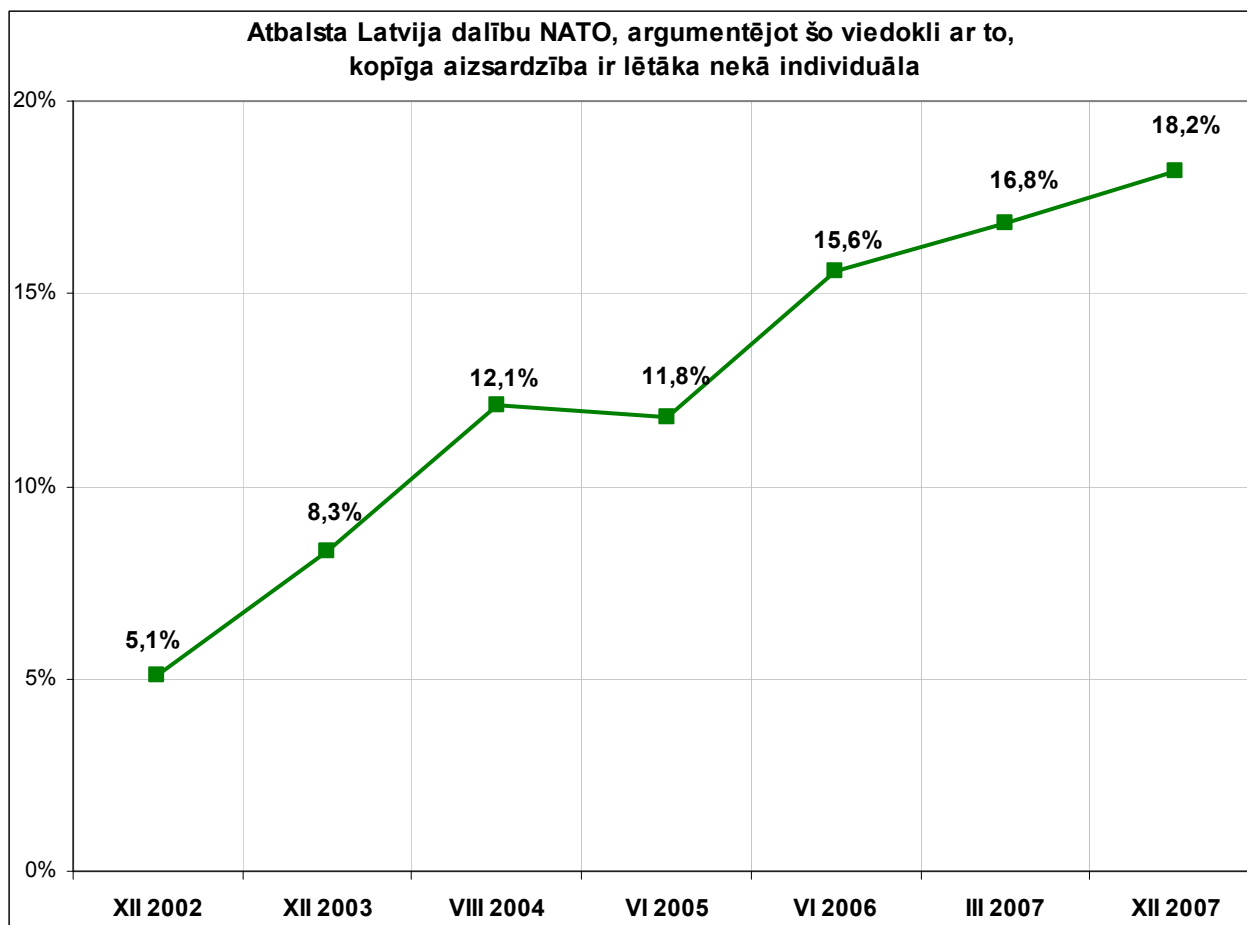

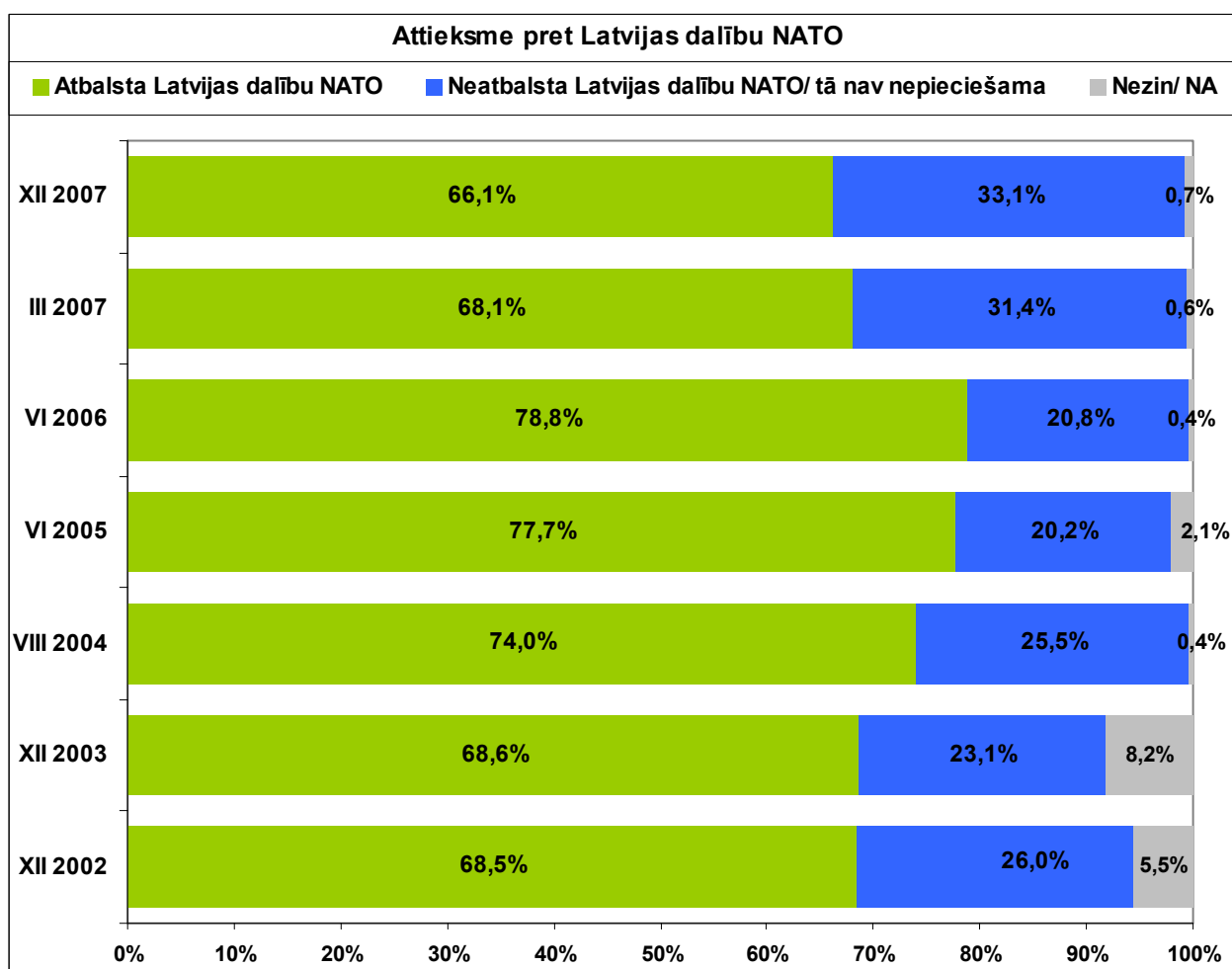
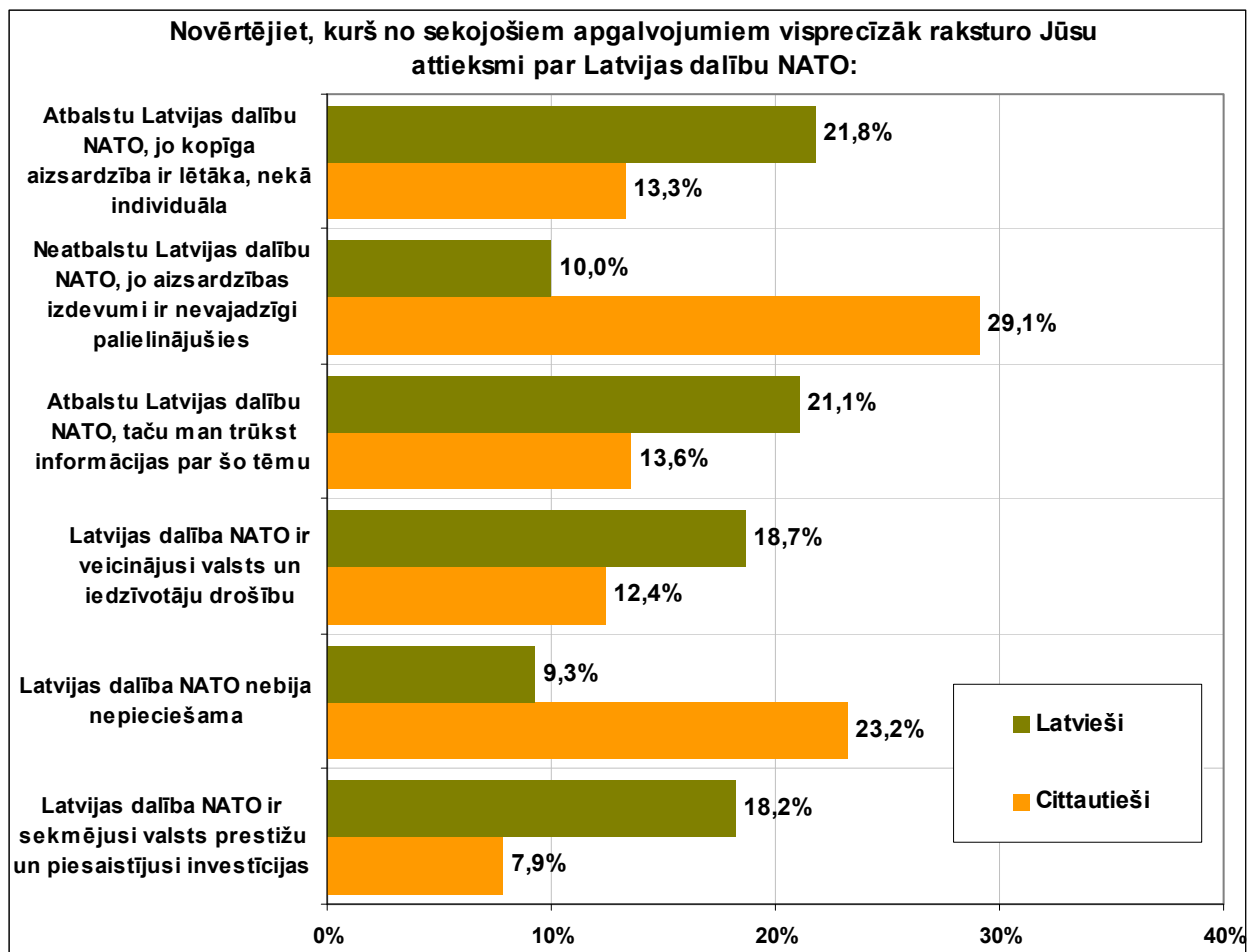

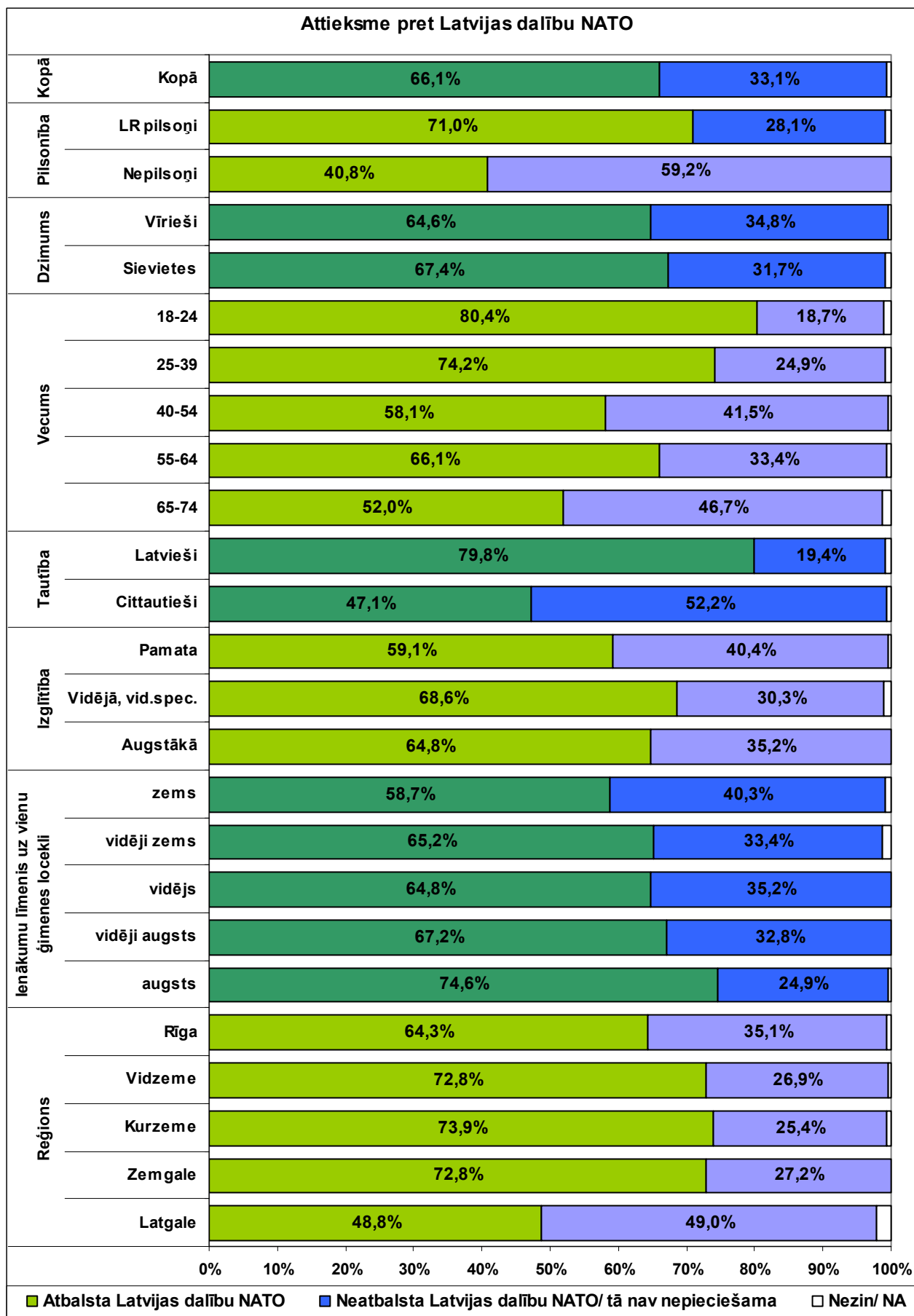
Aptaujas jautājums:

- **“Novērtējiet, kurš no sekojošajiem apgalvojumiem visprecīzāk raksturo Jūsu attieksmi pret Latvijas dalību NATO:**
 - *Latvijas dalība NATO ir veicinājusi valsts un iedzīvotāju drošību;*
 - *Latvijas dalība NATO ir sekmējusi valsts prestižu un piesaistījusi investīcijas;*
 - *Atbalstu Latvijas dalību NATO, jo kopīga aizsardzība ir lētāka, nekā individuāla;*
 - *Atbalstu Latvijas dalību NATO, taču man trūkst informācijas par šo tēmu;*
 - *Latvijai dalība NATO nav nepieciešama;*
 - *Neatbalstu Latvijas dalību NATO, jo aizsardzības izdevumi ir nevajadzīgi palielinājušies”*

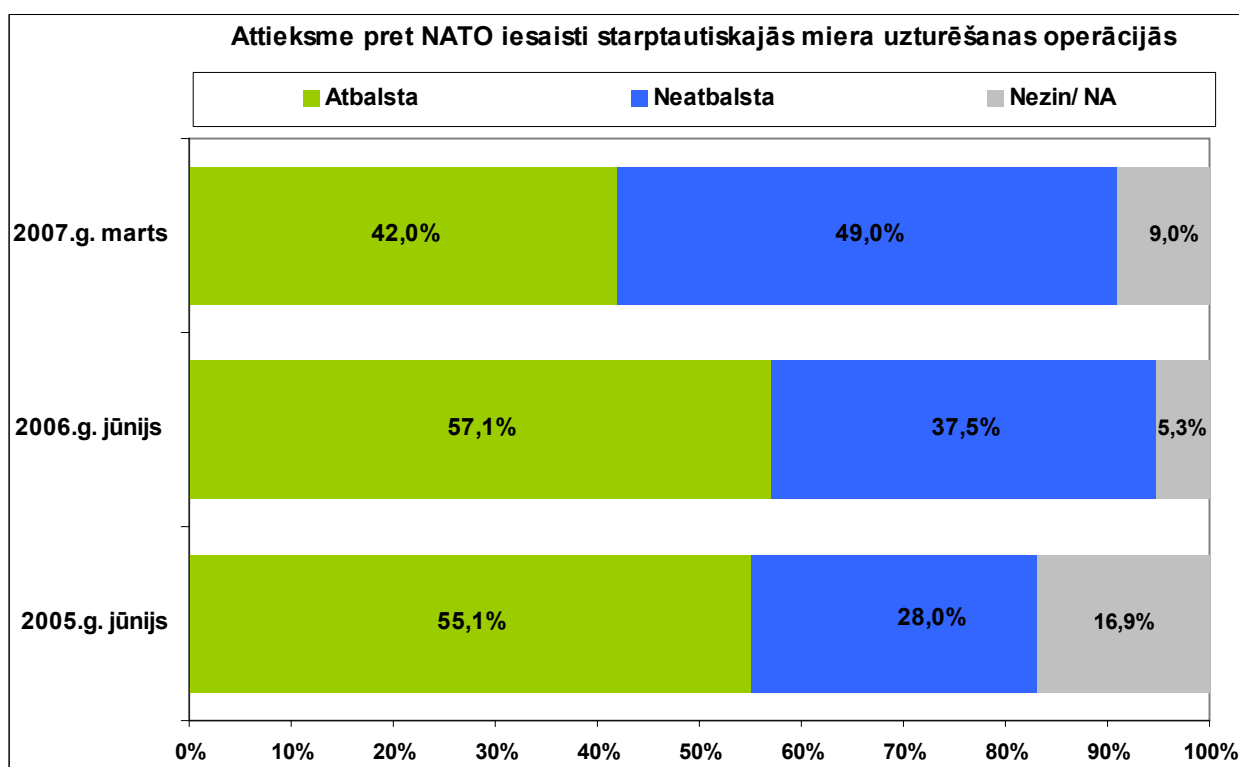
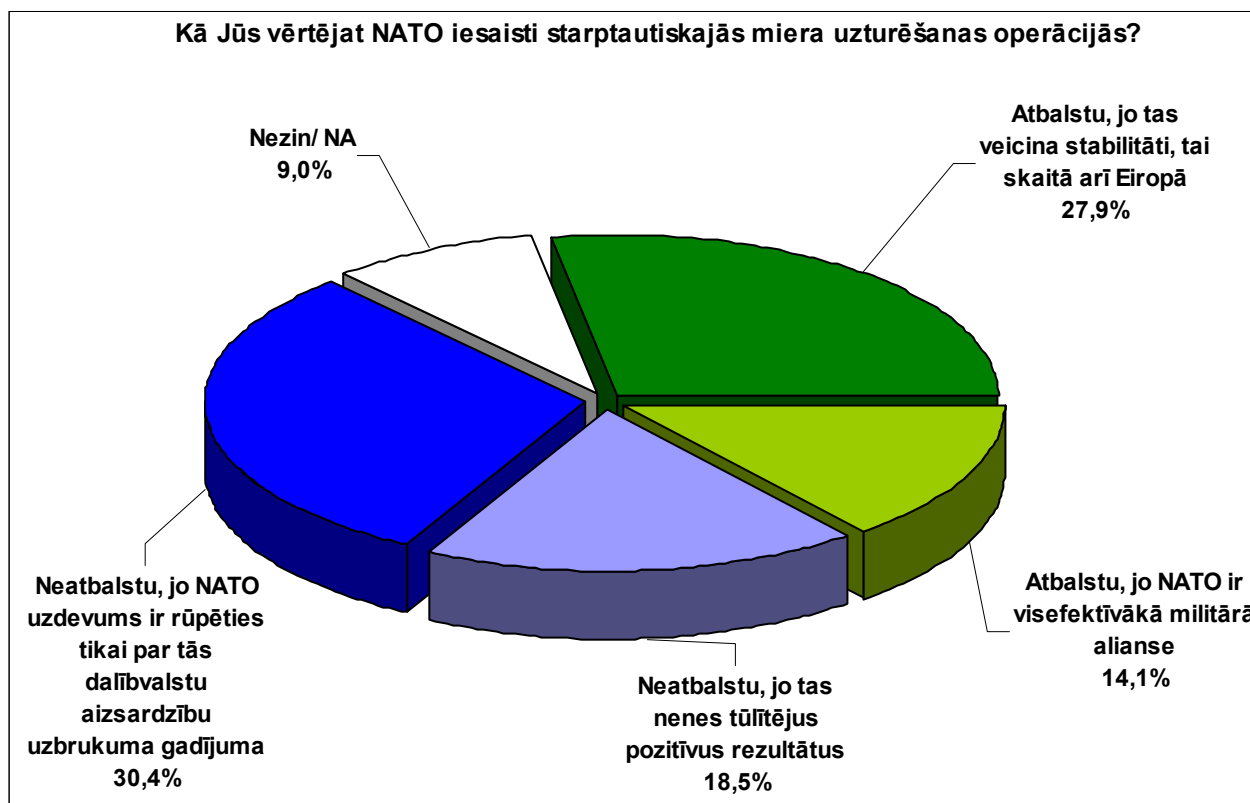

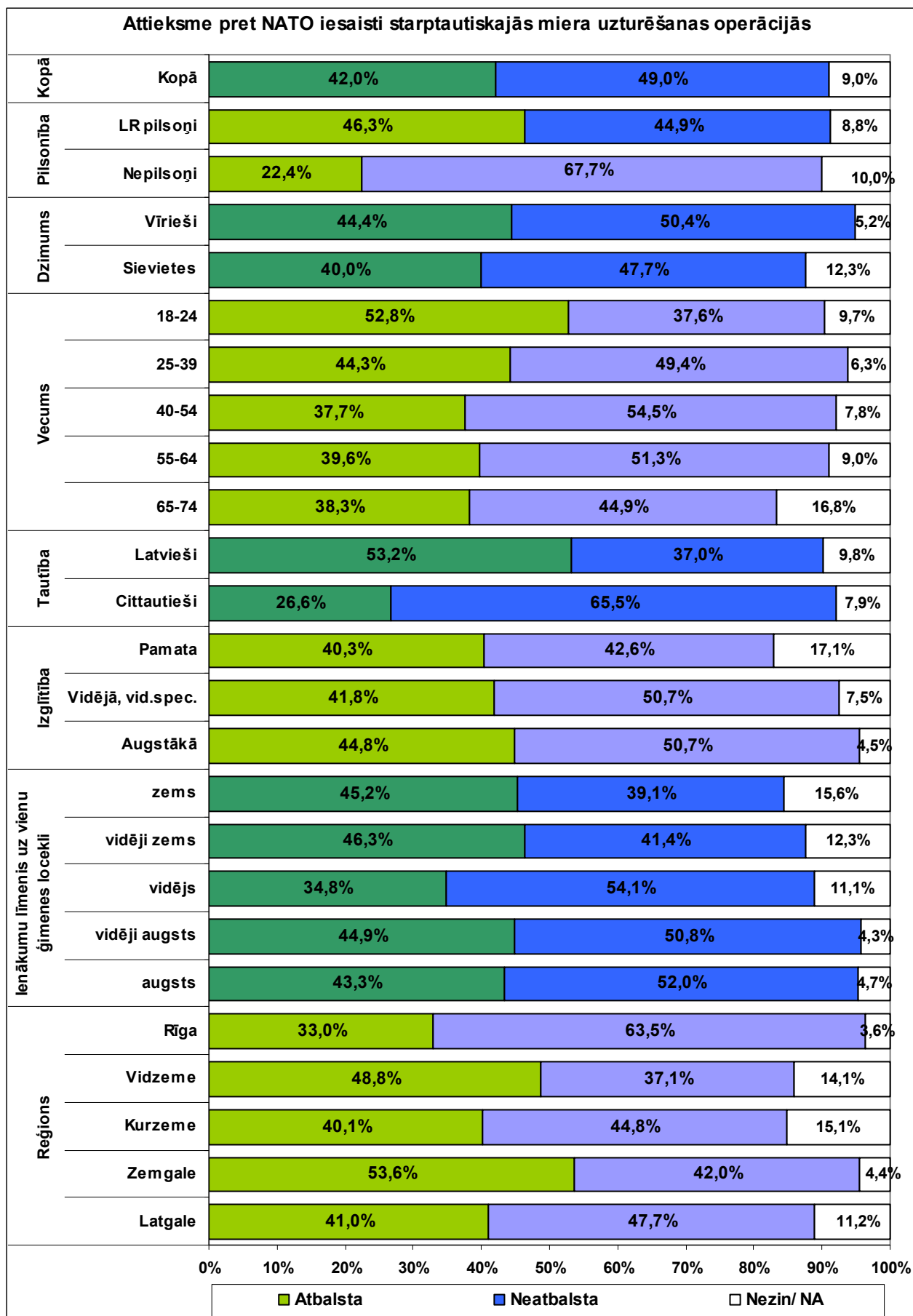

2. Attieksme pret NATO iesaisti starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās

Aptaujas jautājums:

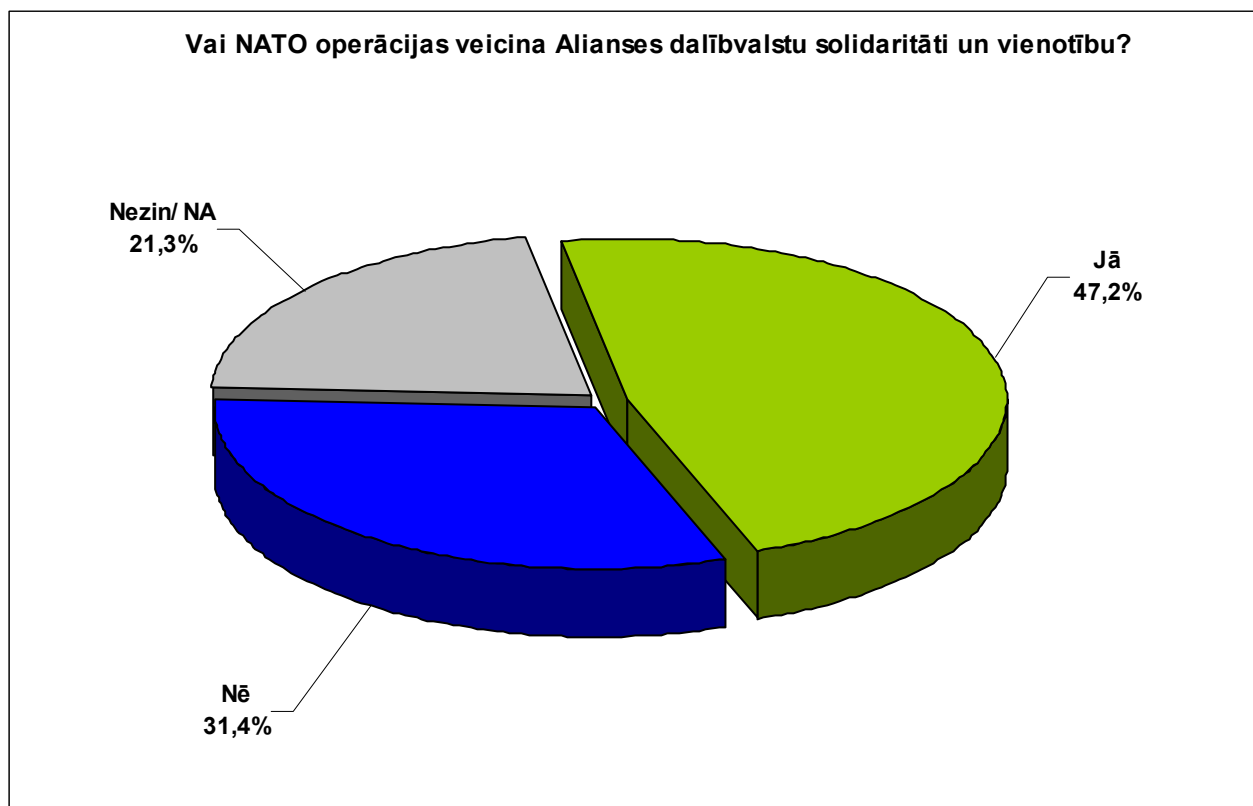
- "Kā Jūs vērtējat NATO iesaisti starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās?"

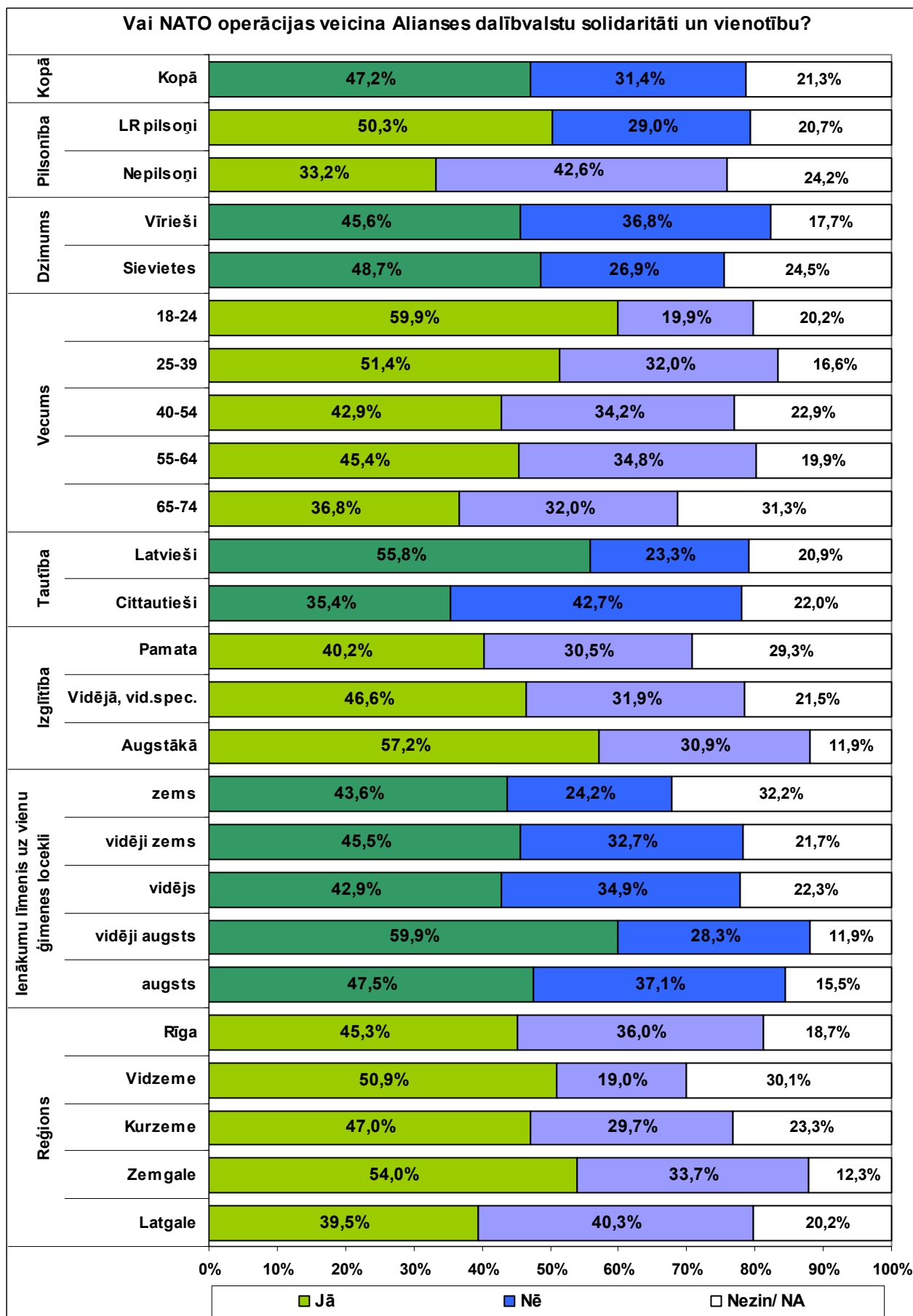

Aptaujas jautājums:

- **“Vai NATO operācijas veicina Alianses dalībvalstu solidaritāti un vienotību?”**

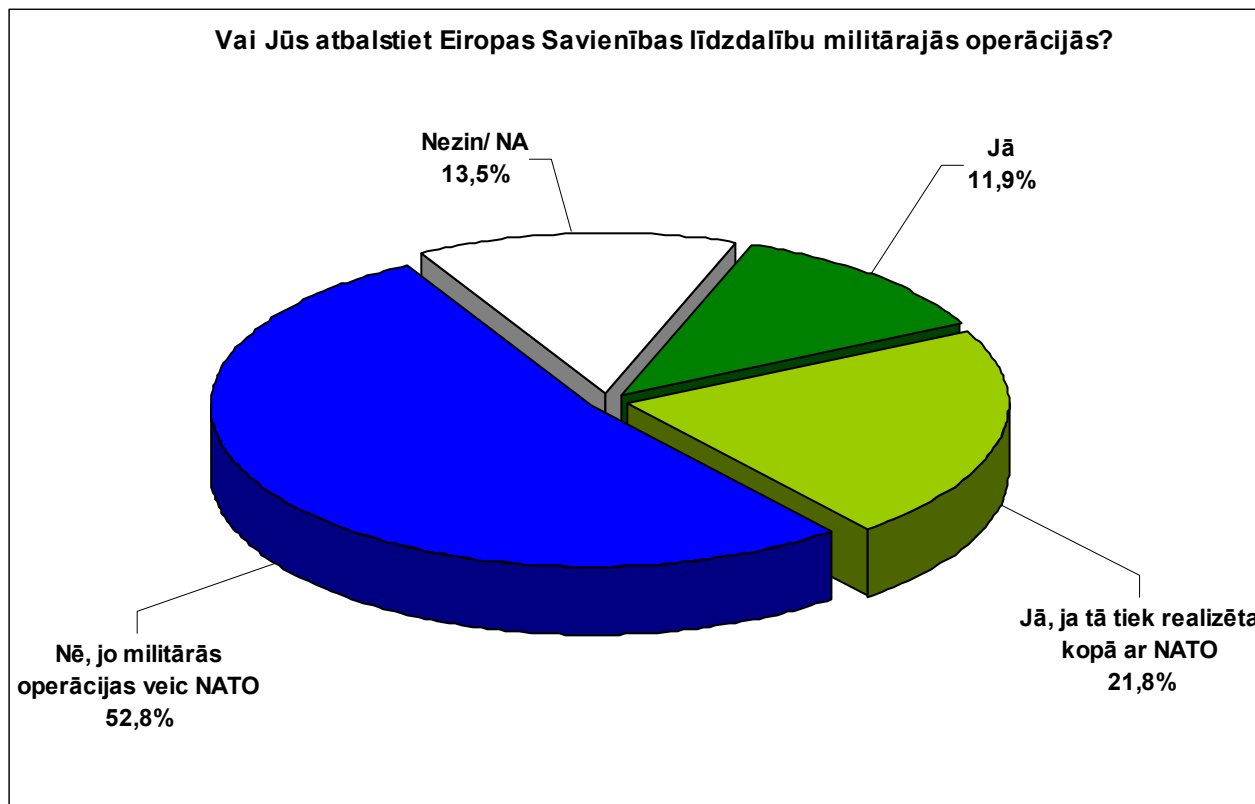

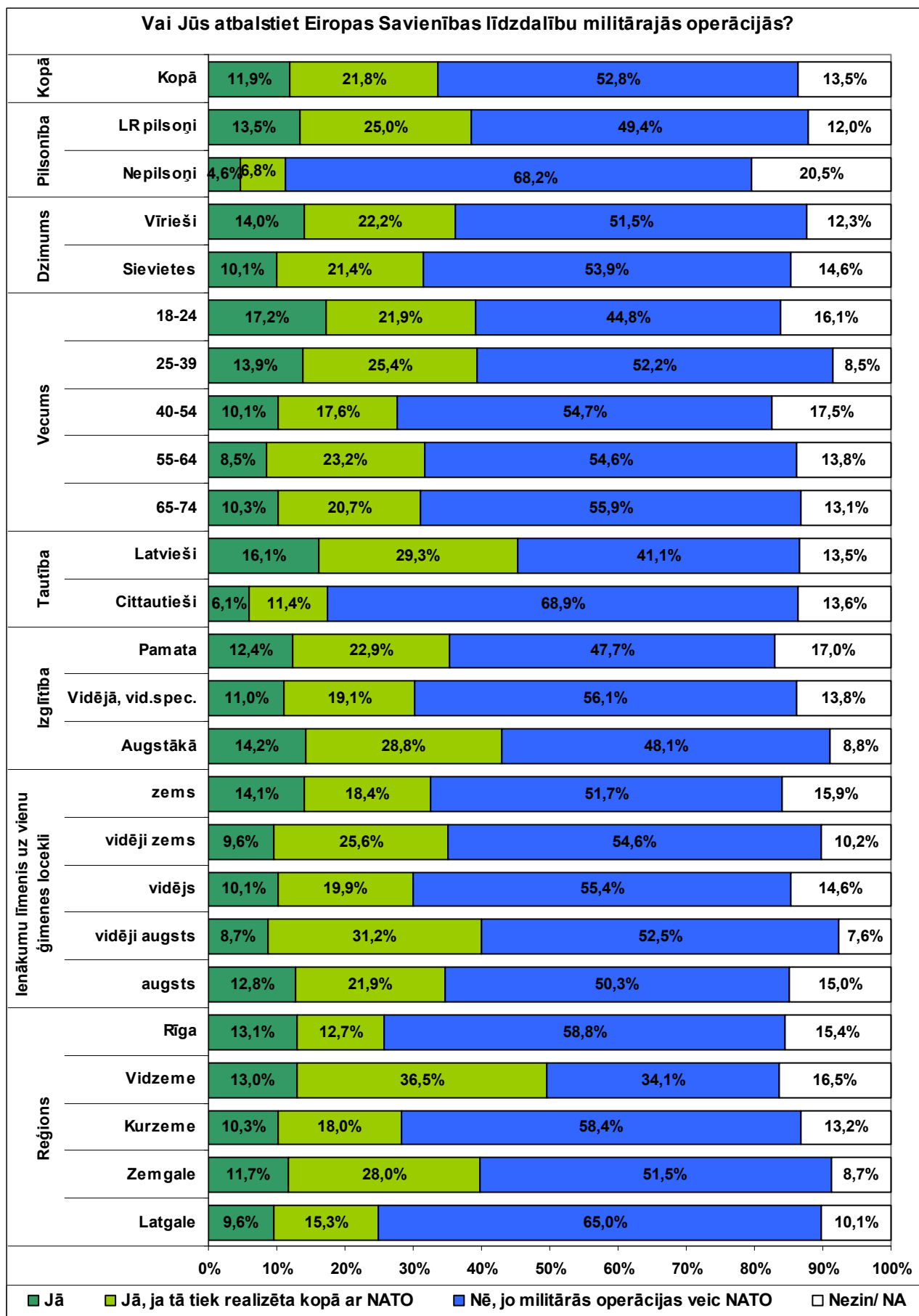

3. Attieksme pret Eiropas Savienības līdzdalību militārajās operācijās

Aptaujas jautājums:

- **“Vai Jūs atbalstiet Eiropas Savienības līdzdalību militārajās operācijās?”**

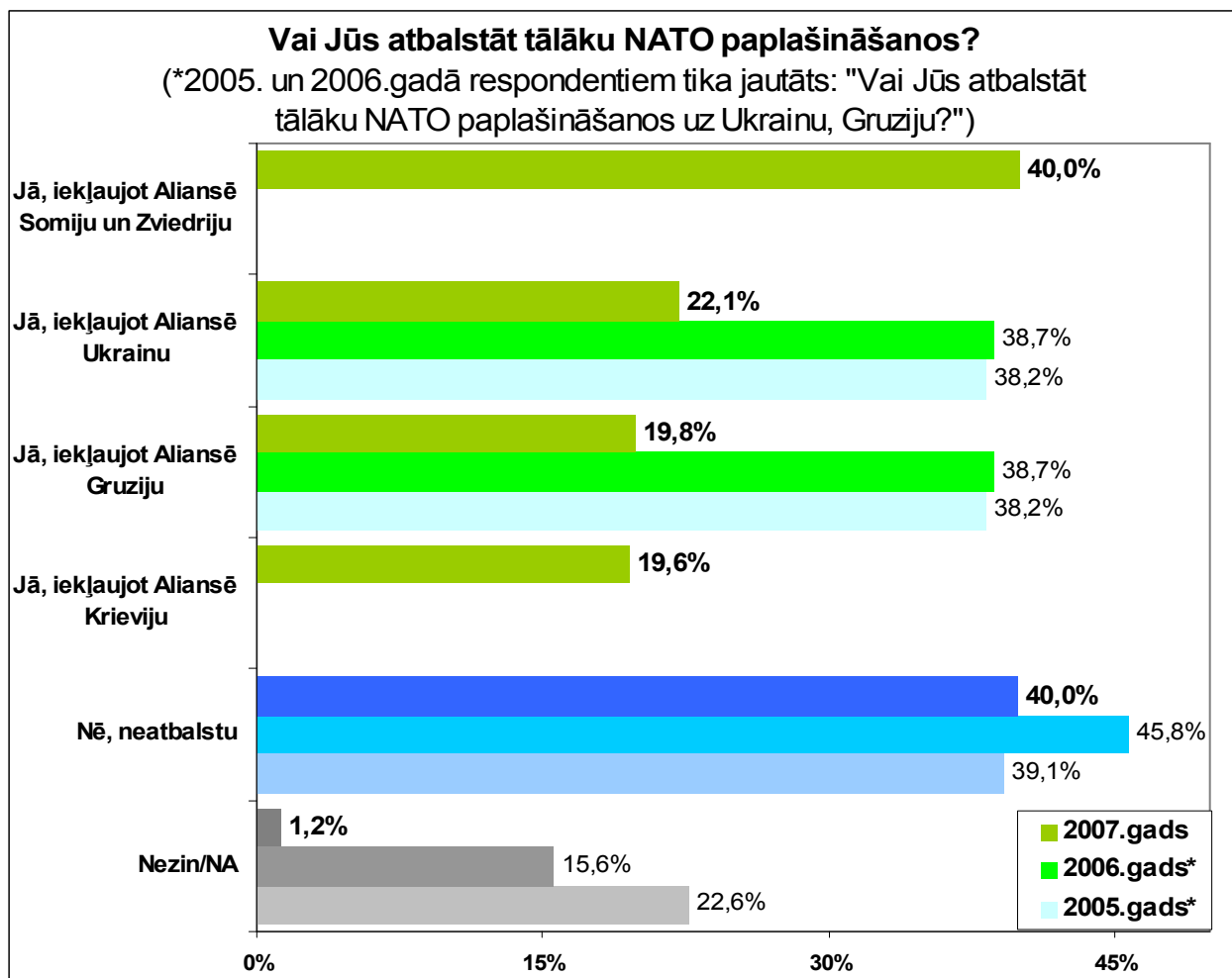

4. Atbalsts NATO paplašināšanai

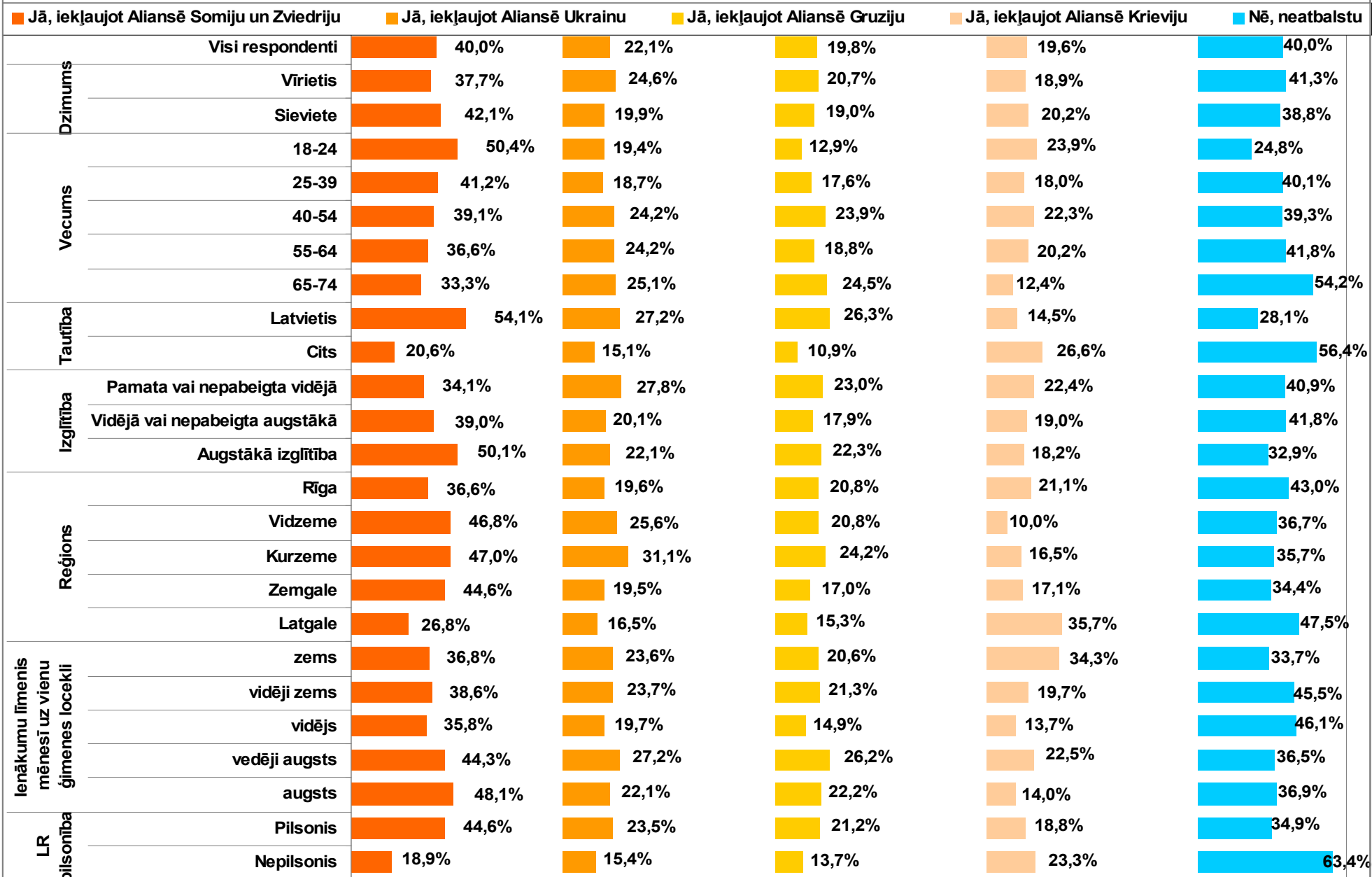
Aptaujas jautājums:

- **“Vai Jūs atbalstāt tālāku NATO paplašināšanos?”**
 - **Jā, iekļaujot Aliansē Ukrainu;**
 - **Jā, iekļaujot Aliansē Gruziju;**
 - **Jā, iekļaujot Aliansē Somiju un Zviedriju;**
 - **Jā, iekļaujot Aliansē Krieviju;**
 - **Nē, neatbalstu”**

Vai Jūs atbalstāt tālāku NATO paplašināšanos?

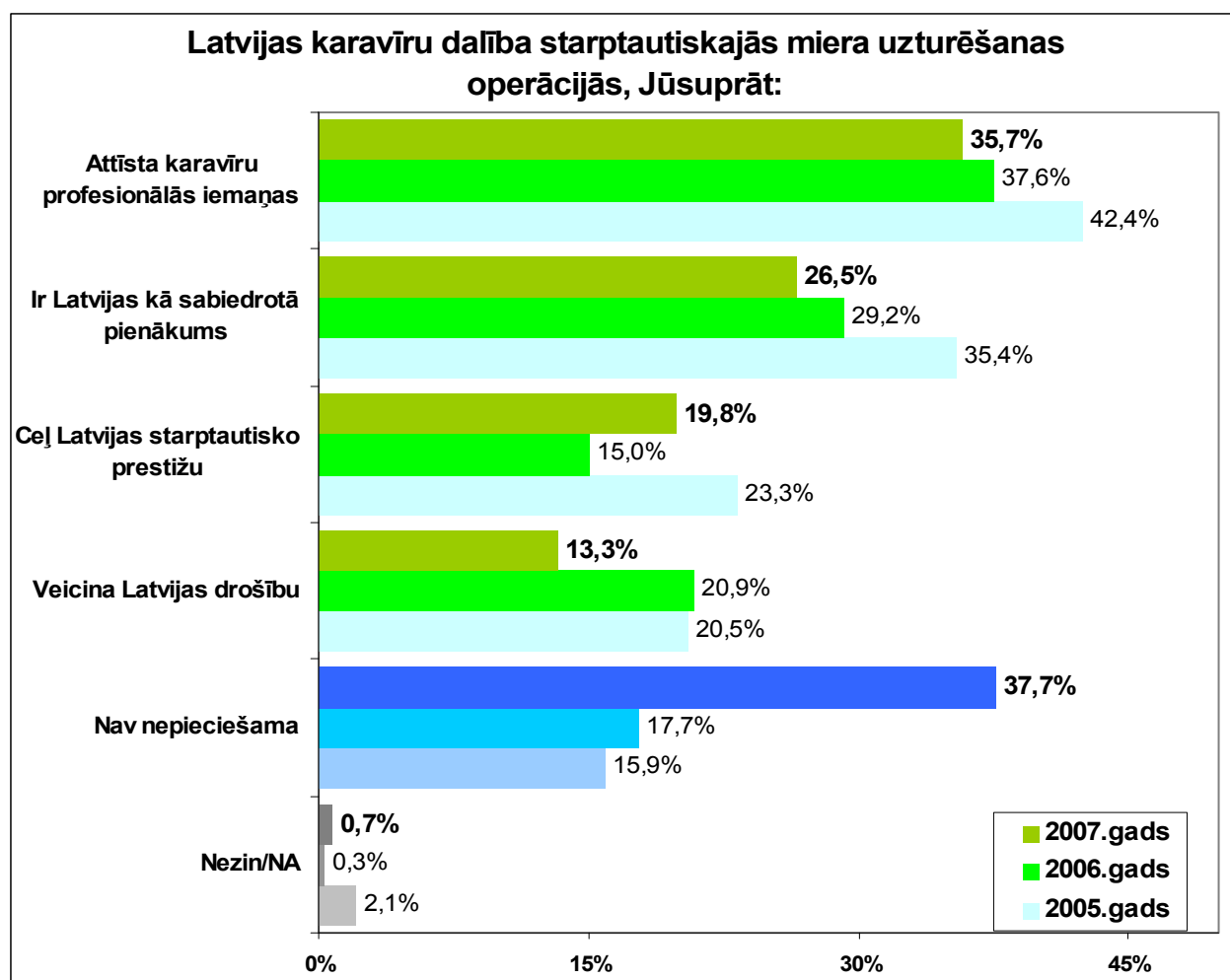
(sociāli demogrāfisko grupu griezumā)

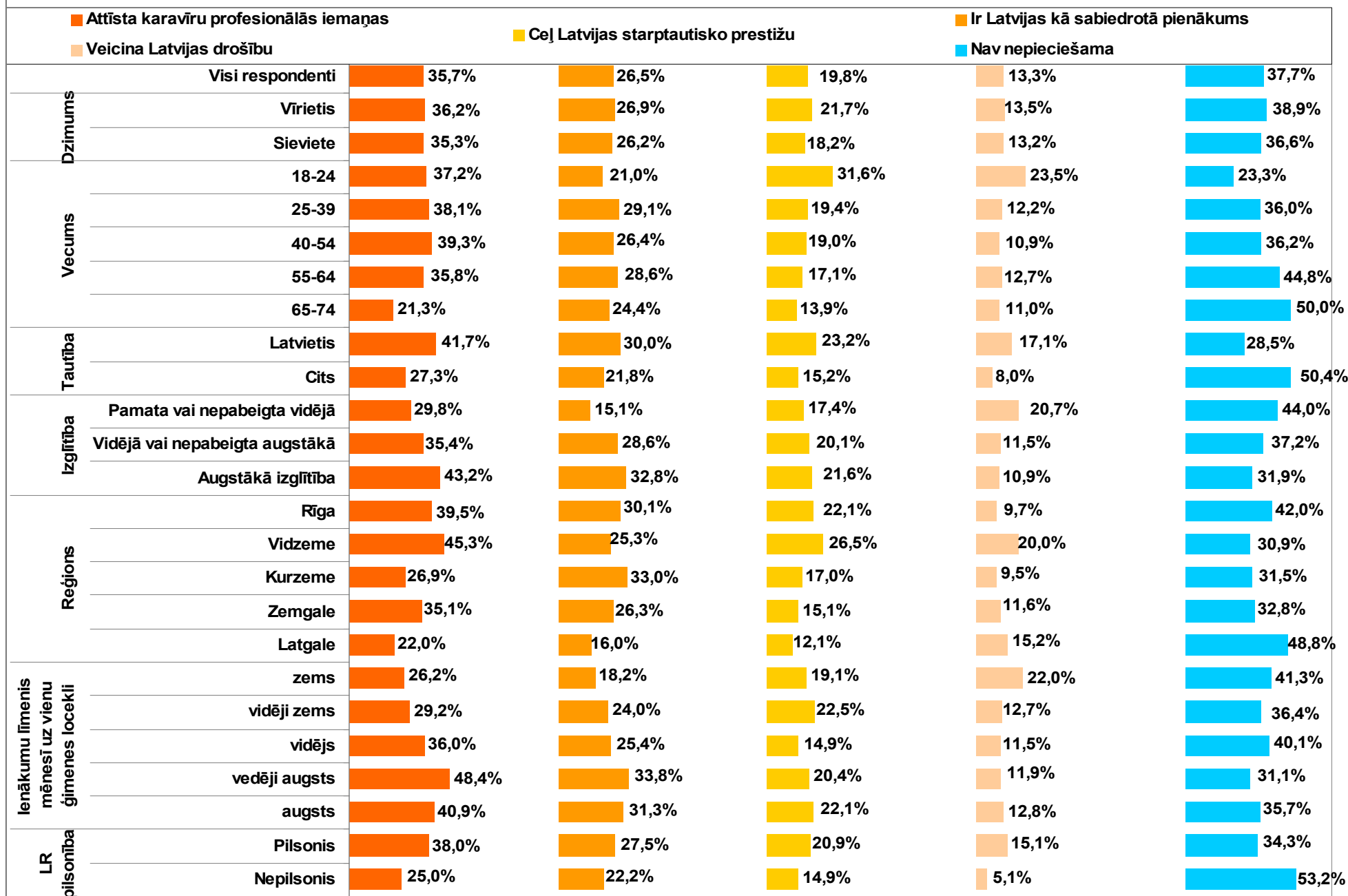
5. Latvijas karavīru dalības starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās motivācija

Aptaujas jautājums:

- **“Latvijas karavīru dalība starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās, Jūsuprāt:**
 - **Veicina Latvijas drošību;**
 - **Ceļ Latvijas starptautisko prestižu;**
 - **Attīsta karavīru profesionālās iemaņas;**
 - **Ir Latvijas kā sabiedrotā pienākums;**
 - **Nav nepieciešama”**

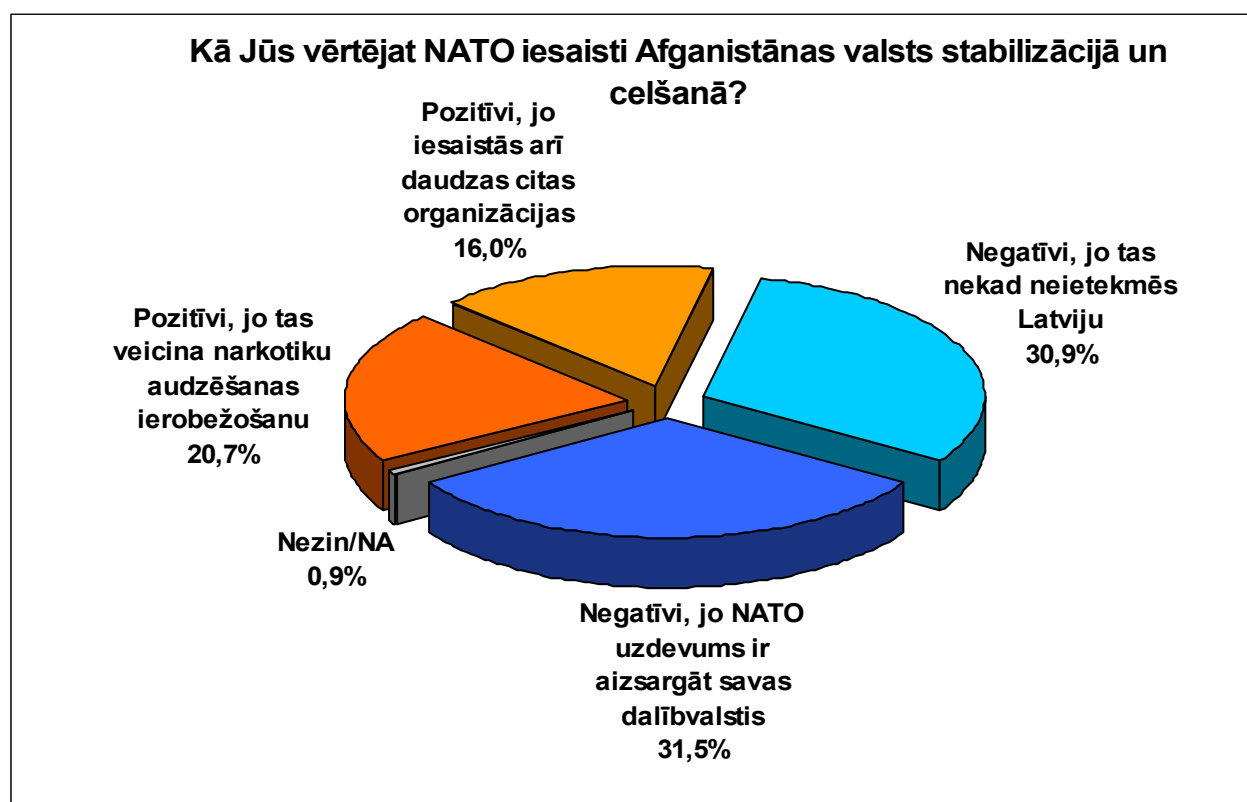
Latvijas karavīru dalība starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās, Jūsuprāt:

6. NATO iesaistīšanās Afganistānas stabilizācijas procesā vērtējums

Aptaujas jautājums:

- **“Kā Jūs vērtējat NATO iesaisti Afganistānas valsts stabilizācijā un celšanā?”**
 - **Pozitīvi, jo tas veicina narkotiku audzēšanas un izplatīšanas ierobežošanu, kā arī ierobežo terorisma bāzu veidošanu un attīstīšanu;**
 - **Pozitīvi, jo Afganistānas valsts stabilizācijā un celšanā iesaistās arī daudzas citas starptautiskās organizācijas;**
 - **Negatīvi, jo tas nekad neietekmēs Latviju;**
 - **Negatīvi, jo NATO uzdevums ir aizsargāt savas dalībvalstis uzbrukuma gadījumā”.**

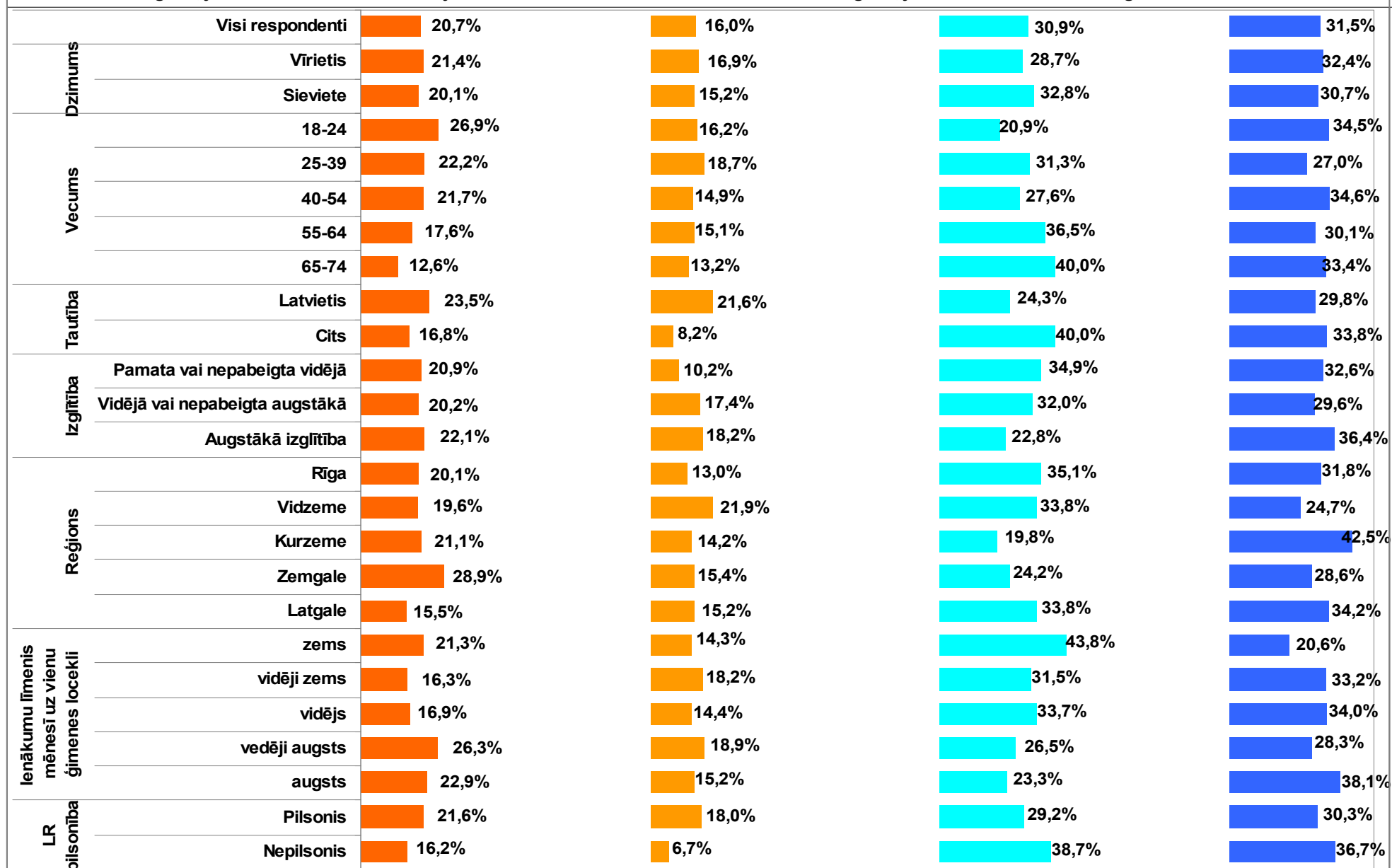
Kā Jūs vērtējat NATO iesaisti Afganistānas valsts stabilizācijā un celšanā?

■ Pozitīvi, jo tas veicina narkotiku audzēšanas ierobežošanu

■ Pozitīvi, jo iesaistās arī daudzas citas organizācijas

■ Negatīvi, jo tas nekad neietekmēs Latviju

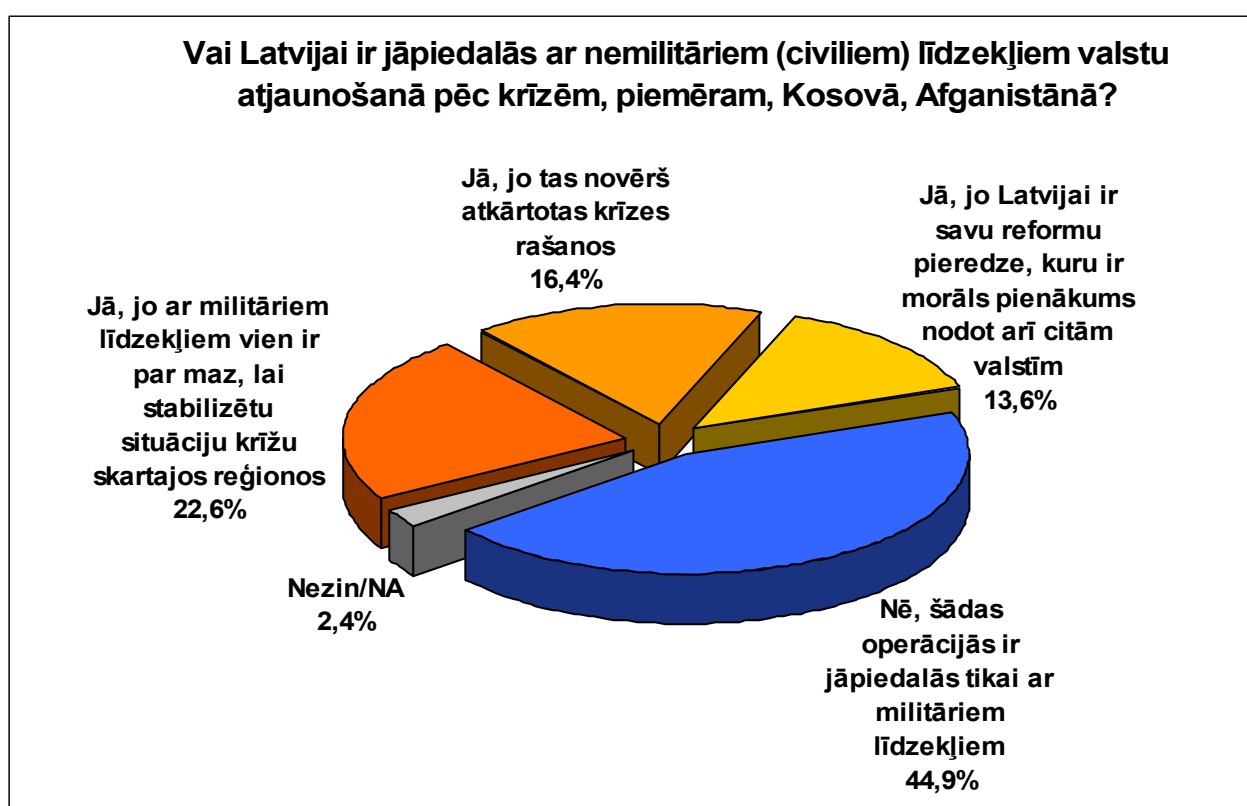
■ Negatīvi, jo NATO uzdevums ir aizsargāt savas dalībvalstis

7. Attieksme pret Latvijas līdzdalību valstu atjaunošanā ar nemilitāriem līdzekļiem

Aptaujas jautājums:

- **“Vai Latvijai ir jāpiedalās ar nemilitāriem (civiliem) līdzekļiem valstu atjaunošanā pēc krīzēm, piemēram, Kosovā, Afganistānā?”**
 - **Jā, jo ar militāriem līdzekļiem vien ir par maz, lai stabilizētu situāciju krīžu skartajos reģionos;**
 - **Jā, jo tas novērš atkārtotas krīzes rašanos;**
 - **Jā, jo Latvijai ir savu reformu pieredze, kuru ir morāls pienākums nodot arī citām valstīm;**
 - **Nē, šādas operācijās ir jāpiedalās tikai ar militāriem līdzekļiem.”**

Vai Latvijai ir jāpiedalās ar nemilitāriem līdzekļiem valstu atjaunošanā pēc krīzēm?

■ Jā, jo ar militāriem līdzekļiem vien ir par maz

■ Jā, jo tas novērš atkārtotas krīzes rašanos

■ Jā, jo Latvijai ir savu reformu pieredze

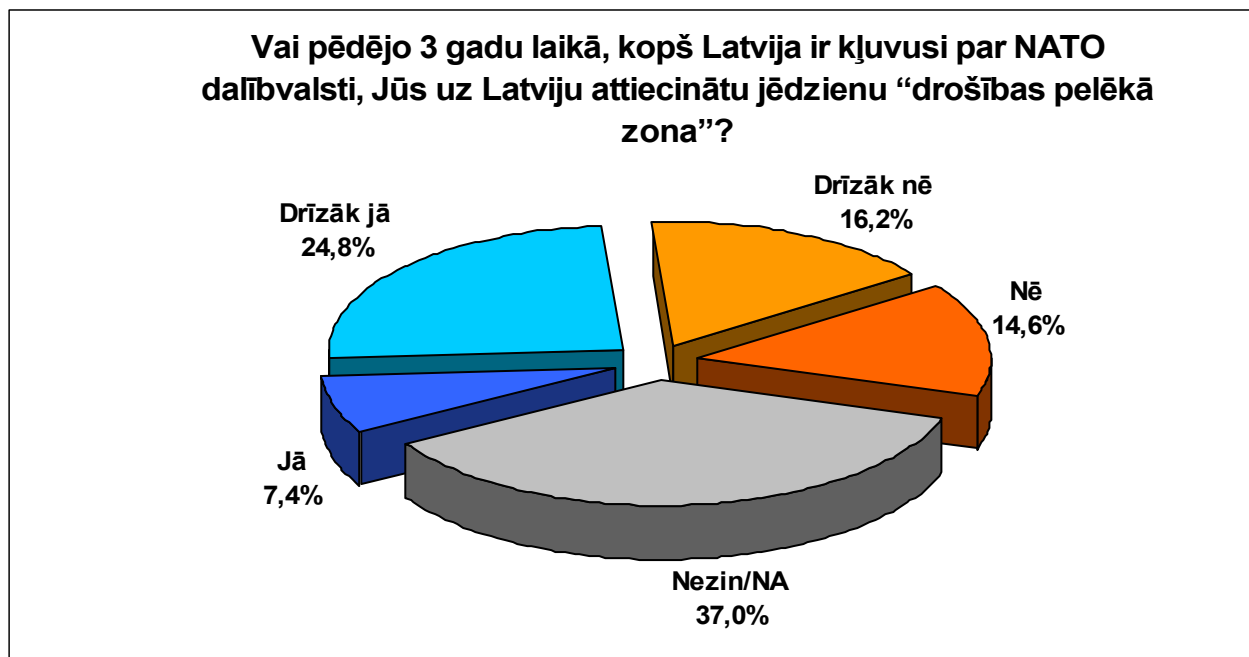
■ Nē, šādas operācijās ir jāpiedalās tikai ar militāriem līdzekļiem

		22,6%	16,4%	13,6%	44,9%
Dzimums	Visi respondenti	22,6%	16,4%	13,6%	44,9%
	Vīrietis	21,9%	15,8%	14,8%	45,2%
	Sieviete	23,2%	17,0%	12,7%	44,6%
Vecums	18-24	26,0%	14,5%	15,5%	43,2%
	25-39	27,5%	17,5%	10,8%	41,0%
	40-54	22,1%	19,4%	14,7%	41,1%
	55-64	17,5%	16,8%	12,1%	51,8%
	65-74	16,1%	9,6%	17,6%	54,6%
Tautība	Latvietis	25,7%	16,9%	15,5%	40,1%
	Cits	18,3%	15,9%	11,1%	51,5%
Izglītība	Pamata vai nepabeigta vidējā	23,9%	10,4%	13,4%	50,9%
	Vidējā vai nepabeigta augstākā	21,4%	17,6%	13,1%	45,1%
	Augstākā izglītība	25,0%	19,7%	15,7%	37,3%
Reģions	Rīga	23,7%	19,8%	12,2%	41,4%
	Vidzeme	27,4%	8,4%	16,3%	47,9%
	Kurzeme	15,9%	15,0%	12,4%	52,8%
	Zemgale	19,4%	24,8%	17,2%	36,4%
	Latgale	22,2%	15,3%	10,3%	48,5%
Ienākumu līmenis mēnesī uz vienu ģimenes locekli	zems	26,8%	16,7%	9,5%	43,9%
	vidēji zems	19,9%	17,6%	16,0%	44,1%
	vidējs	22,6%	13,0%	13,8%	48,8%
	veidēji augsts	25,4%	14,3%	16,9%	41,7%
	augsts	24,6%	17,9%	12,2%	42,5%
LR pilsonība	Pilsonis	24,1%	16,7%	14,3%	42,5%
	Nepilsonis	16,0%	15,4%	10,7%	56,1%

8. Latvija kā “drošības pelēkā zona”

Aptaujas jautājums:

- *“Vai pēdējo 3 gadu laikā, kopš Latvija ir kļuvusi par NATO dalībvalsti, Jūs uz Latviju attiecinātu jēdzienu “drošības pelēkā zona”?”*

Vai pēdējo 3 gadu laikā, kopš Latvija ir kļuvusi par NATO dalībvalsti,
Jūs uz Latviju attiecinātu jēdzienu “drošības pelēkā zona”?

